

06.06.2022

Asia/2

§ 26 HUS-yhtymän talousarvioraamin 2023 valmistelu

HEL 2022-007082 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto päätti todeta Helsingin kaupungin kantana, että HUS-yhtymän talousarvioraami tulee valmistella seuraavien laskentaperusteiden mukaisesti:

- laskennan lähtölukuna toimii valtionrahoituksen pohjana olevat HUSin tilastoidut kustannukset (keskiarvo TP2021 ja TA2022)
- jäsenmaksuosuuksien määrittämisessä käytettävä kustannustason muutos lasketaan hyvinvointialueiden kustannustason indeksiin perustuen tiliryhmittäin
- kustannustason muutos sisältää myös poistot ja nettorahoituskulujen kasvun
- jäsenmaksuosuuksien määrittämisessä käytettävä palvelutarpeen muutos lasketaan ikäryhmittäiseen väestökasvuun perustuen
- kapitaatioperusteiset erät (ensihoito, myrkytystietokeskus, lääkärihelikopteritoiminta, hammaslääkäreiden erikoistumis- ja perusopetus) sekä terveyskeskuspäivystys lasketaan arvioituun palvelunkäyttöön perustuen
- HUS-yhtymälle asetettava tuottavuustavoite 1 % koskee yhtymän toimintakuluja kokonaisuudessaan (jäsenmaksuosuuksilla, kapitaatioperusteisilla erillä sekä terveyskeskuspäivystyksen korvauksilla rahoitettava toiminta)

Lisäksi jaosto totesi, että edellä mainittuihin laskentaperusteisiin perustuva talousarvioraami ei välttämättä ole lopullinen, koska Uudenmaan hyvinvointialueille tuleva valtion kokonaisrahoitus ei vielä ole selvillä ja tietojen tarkentuessa talousarvioraami voi muuttua. Mahdollisista muutoksista päätetään erikseen ja edellä tarkoitettuja laskentaperusteita voidaan tuolloin tarvittaessa muuttaa.

Esittelijä

kansliapäällikkö

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sote-uudistuksen rahoitusmalli ja sen vaikutukset

Valtion rahoitus sosiaali- ja terveystalouteen sekä pelastustoimeen on yleiskatteellista. Siitä rahoitetaan Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden järjestämismallilla olevat palvelut sekä HUS:n järjestämismallilla olevat ja järjestämismallin perusteella tuottamat palvelut. Yleiskatteellinen rahoitus koostuu laskennallisesta rahoituksesta sekä siirtämätasauksesta.

Valtion yleiskatteellinen rahoituksen pohja hyvinvointialueille määräytyy lopullisesti vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöstietojen perusteella. Valtion rahoitus vuodelle 2023 määräytyy vuoden 2021 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2022 talousarvotietojen keskiarvon suhteellisenä osuutena valtakunnallisesta vuoden 2022 talousarvotiedoista. Mahdollinen talousarvotietojen 2022 ja tilinpäätöksen 2022 välinen ero huomioidaan kertakorvauksena hyvinvointialueiden rahoituksessa vuonna 2024.

Valtion yleiskatteellinen rahoituksen pohjaa korotetaan vuosittain kustannustason nousulla ja arvioidulla palvelutarpeen kasvulla. Kustannustason nousua ilmentää hyvinvointialueiden kustannustason indeksi. Hyvinvointialueindeksi koostuu ansiotasoindeksistä (painoarvo 60 %), kuluttajahintaindeksistä (painoarvo 30 %) sekä hyvinvointialueyönantajan sosiaaliturvamaksusta (painoarvo 10 %). Kustannustasossa huomioidaan myös mahdolliset tehtävämuutokset. Palvelutarpeen muutoksen arviointi perustuu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL:n) kehittämän ja ylläpitämän analyysimallin (some-malli) kasvuennusteseen. Palvelutarpeen muutokseen tehdään määräaikainen 0,2 prosenttiyksikön korotus vuosille 2023–2029, jolla on tarkoitus kattaa alueille

aiheutuvia muutuskustannuksia. Vuodesta 2025 lähtien palvelutarpeen arvioidusta kasvusta huomioidaan 80 prosenttia.

Tuorein arvio hyvinvointialueiden kustannustason indeksistä vuodelle 2023 on 2,48 % ja palvelutarpeen muutoksesta 1,04 %. Palvelutarpeen muutokseen tulee 0,2 prosenttiyksikön korotus, joten vuoden 2023 laskennassa huomioitava palvelutarpeen muutos on 1,24 %. Hyvinvointialueiden rahoituksen kasvu suhteessa siirtyviin kustannuksiin on 5,14 %, josta edellä mainitut kustannustason ja palvelutarpeen muutos kattavat 3,72 %. Muu rahoituksen kasvu johtuu hyvinvointialueiden tehtävämuu- toksista, joihin varattu rahoitusta julkisen talouden suunnitelman mu- kaisesti.

Uusimpien (5/2022) hyvinvointialueiden rahoituslaskelmien mukaan Helsingin saama kokonaisrahoitus sosiaali-, terveys- ja pelastuspalve- luihin olisi 2 587 miljoonaa euroa vuonna 2023. Kasvua siirtyviin kus- tannuksiin nähden olisi 4,6 %. Siirtyvät kustannukset on laskettu vuo- den 2021 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2022 talousarvotietojen keskiar- vona. Kasvuksi vuoden 2022 tilastoituihin sotepe-kustannuksiin muo- dostuu 3,15 %.

Uusimpien laskelmien perusteella Helsingin siirtyvien kustannusten ja laskennallisen rahoituksen ero on 240,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 saadaan tämän verran siirtymätasausta, jotta siirtyvien kustannusten ja laskennallisten kustannusten eroa ei synny. Siirtymätasaus vähenee asteittain, -10 euroa/asukas vuonna 2024 ja lopputilanteessa -100 eu- roa/asukas vuonna 2029. -100 euroa/asukas merkitsee nykyisellä väestömäärällä noin 66 miljoonan euron vähennystä siirtymätasauk- seen.

Viimeisimmät valtion hyvinvointialueiden rahoituslaskelmat on julkaistu toukokuussa 2022. Ne perustuvat vuoden 2021 tilinpäätöksen ennak- kotietoihin sekä vuoden 2022 talousarvotietoihin. Laskelmat tarkentu- vat kesäkuussa 2022 kun saadaan kuntien lopulliset tilinpäätöstiedot. Lisäksi laskelmia tarkennetaan vielä syyskuussa 2022 valtion kehysrii- hen jälkeen. Rahoituslaskelmien keskeneräisyydestä johtuen HUS raamin laskentaan liittyy epävarmuuksia ja HUS lopullinen rahoitus määräytyy, kun on olemassa lopullinen käsitys valtion kokonaisrahoi- tuksesta syksyllä 2022. Valtion lopullisen rahoituksen selviämisen myö- tä raamissa esitettyä tuottavuustavoitetta voidaan joko nostaa tai las- kea.

Julkisen talouden suunnitelmassa 2022–2025 hyvinvointialueiden teh- tävämuutoksina on rahoituksessa huomioitu koti- ja omaishoidon kehiti-

täminen, vammaispalvelujen kokonaisuudistus, kansallinen mielenterveysstrategia, muut uudistukset esimerkiksi vanhuspäivähoitoon mukainen 0,7 henkilöstömitoitus, perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukennus, lastensuojelun henkilöstömitoituksen vahvistaminen, julkisten palvelujen kysynnän kasvu yksityislääkärien Kela-korvauksen leikkauksien johdosta sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutokset. Lisäksi hyvinvointialueiden rahoitukseen on tehty vähennyksiä (kansallisella tasolla 40 miljoonaa euroa) perustuen digitalisaatioon, ostopalveluihin ja kilpailuttamiseen. Valtion arvio tehtävämuutosten kustannuksista on alhaisempi kuin Helsingin oma arvio ja valtion rahoituksella ei tulla täysimääräisesti kattamaan niistä aiheutuvia kustannuksia. Rahoituksen lisäykset eivät kohdistu erikoissairaanhoidon, joten valtion yleiskatteellisessa rahoituksessa 2023 ei ole osoitettu määrärahoja erikoissairaanhoidon tehtävämuutoksiin.

Talousarvioraamin laskennan perusteet

HUS-yhtymän perussopimuksessa on määrätty, että yhtymän taloussuunnittelu perustuu talousarvioraamiin, josta päättää HUS-yhtymän yhtymäkokous. Ensimmäinen yhtymäkokous on suunniteltu pidettäväksi 7.7.2022. Yhtymäkokouksessa tulee päättää vuoden 2023 talousarvion raamista.

Raami lasketaan jäsenmaksuosuuksien, kapitaatioperusteisten erien ja terveyskeskuspäivystyksestä maksettavan korvauksen perusteella.

HUSin ja jäsenten yhteisessä raamivalmistelussa on keskusteltu jäsenmaksuosuuksien laskennan pohjaksi asettavasta luvusta. Vuodet 2020 ja 2021 ovat olleet poikkeuksellisia sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannuksien toteumassa johtuen koronapandemiasta. Valtion rahoitus vuodelle 2023 määräytyy vuoden 2021 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2022 talousarviotietojen keskiarvon suhteellisena osuutena valtakunnallisesta vuoden 2022 talousarviotiedoista. Perustuen valtion rahoituksen laskentaperiaatteisiin, laskennan pohjalukuna on perusteltua käyttää valtion rahoituspohjaan tilastoitua lukua 741,3 miljoonaa euroa.

HUS ennustaa vuoden 2022 toteumaksi Helsingin osalta 735 miljoonaa euroa. Helsingin talousarvioon nähden ylitys olisi noin 3,5 miljoonaa euroa ja HUS Helsingin maksuosuuteen nähden alitusta 35 miljoonaa euroa. HUS yhtymätasolla ennustetaan noin 77,7 miljoonan euron alijäämää, jonka kattamisesta Helsingin osuus olisi laskennallisesti noin 28 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymien alijäämät tulee lainsäädännön mukaan kattaa vuoden 2022 tilinpäätöksissä.

Valtion rahoituksen laskentaperiaatteet ja rahoituksen taso huomioiden Helsinki, Uudenmaan hyvinvointialueet ja HUS ovat valmistelleet mallin HUS raamin laskentaan. Laskennassa on käytetty samoja parametrejä kuin valtion yleiskatteellisen rahoituksen laskennassa. Kustannustason muutos lasketaan hyvinvointialueindeksin perusteella. Jäsenmaksuosuuden kustannustason muutos lasketaan tiliryhmittäin, jotta erilaisiin kustannuksiin voidaan kohdistaa hyvinvointialueindeksin parametreistä oikea indeksi. Palvelutarpeen muutos lasketaan väestönkasvun ja ikäryhmien vuoden 2021 toteutuneiden yksikkökustannuksien perusteella, jotka korotettu vuoden 2023 kustannustasoon.

Helsingin HUS:lle kohdentava määräraha koostuu nk. jäsenmaksuosuudesta, kapitaatioperusteisista eristä sekä terveyskeskuspäivystyksestä. Yllä kuvatuilla laskentaperiaatteilla lasketaan jäsenmaksuosuuden kasvu, johon sisällytetään myös poistot ja nettorahoituskulujen kasvu. Kapitaatioperusteiset (ensihoito, Myrkytystietokeskus, Lääkärihelikopteritoiminta, hammaslääkäreiden erikoistumis- ja perusopetus) erät sekä terveyskeskuspäivystys lasketaan toteutuneisiin kustannuksiin ja arvioituun kasvuun perustuen.

Siirtymätasauksen asteittainen väheneminen sekä palvelutarpeen huomioiminen vuodesta 2025 eteenpäin 80 prosenttisesti merkitsee tuottavuuden parantamistarvetta Helsingille sekä kaupungin järjestämissä että HUS:n järjestämissä ja tuottamissa palveluissa. Tämän vuoksi HUS:lle asetetaan 1 % tuottavuusvaade toimintakuluista. Valmistelussa on tunnistettu, että tuottavuutta ei voi kohdentaa kaikkiin kustannuksiin, mutta myöskään Helsingissä ja muilla hyvinvointialueilla tuottavuuden parantamista ei voida kohdentaa kaikkiin toimintoihin.

Euromääräinen tarkastelu

Edellä mainituilla periaatteilla laskettuna HUS-yhtymän raamiksi muodostuu 762 miljoonaa euroa. Raami merkitsee 4,2 prosentin kasvua Helsingin vuoden 2022 HUS talousarviolukuun ja 3,7 % kasvua HUS:n vuoden 2022 Helsingin toteumaennusteeseen. HUS vuoden 2022 talousarvioon nähden esitetty raamiluku merkitsee noin prosentin vähenemää. Mikäli Siltasairaala huomioidaan toiminnallisena muutoksena, se kasvattaa raamia 5 miljoonaa euroa, 767 miljoonaan euroon.

Tarkasteltaessa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen saamaa kokonaisrahoitusta, HUS osuudeksi kokonaisrahoituksesta muodostuu 30 %.

Kun lasketaan kaikkien Uudenmaan hyvinvointialueiden HUS raamit samoilla periaatteilla, muodostuu HUS-yhtymän kokonaisraamiksi il-

06.06.2022

Asia/2

man Siltasairaalan toiminnallista muutosta 2 073 miljoonaa euroa ja Sil-
tasairaalan toiminnallinen muutos huomioiden 2 088 miljoonaa euroa.

Jatkovalmistelu

HUS-yhtymän talousarvioraamista päätetään yhtymäkokouksessa
7.7.2022 väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän esityksen perusteella.
Raamivalmistelun aikana on tarkoitus käydä Helsingin kaupungin ja
Uudenmaan hyvinvointialueiden välisiä koordinaatiokeskusteluja, joi-
den yhteydessä pyritään löytämään yhteinen näkemys raamin oikeasta
tasosta.

Helsingin kaupungin viimekätinen kanta HUSin talousarvioraamin oi-
keasta tasosta vahvistetaan kaupunginhallituksessa yhtymäkokouksen
toimiohjeita annettaessa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano